

نقد پرسش‌های چهارگزینه‌ای زبان و ادبیات فارسی آزمون سراسری ۱۳۹۸، رشته علوم ریاضی و فنی، نظام قدیم

پرسش‌های معنای واژه‌ها:

خواستن معنای واژه درون متون ادبی و تأکید بر تفاوت اسم و صفت، از برتری‌های پرسش‌های واژگانی در این دفترچه بود.

پرسش‌های املائی واژه‌ها:

نکته ابتکاری خاصی ندارند. در محدوده کتاب‌های نظام قدیم طراحی شده‌اند. پرسش ۴ متوسط و پرسش ۵ دشوار ارزیابی می‌شود.

پرسش‌های تاریخ ادبیات:

حساب شده و مناسب طراحی شده‌اند. هر سه پرسش دشوار به شمار می‌آیند. اما برای کسانی که با منابع مناسب به آموختن تاریخ ادبیات همت گماشته بودند، متوسط ارزیابی می‌شوند.

پرسش‌های آرایه‌های ادبی

هر سه پرسش کم‌جان‌اند و بی‌آب و رنگ!

۹- گرچه بیت از استاد سخن سعدی است اما کوششی بودنش آشکار است. آوردن شیرین و شکر کنار هم! و برداشت معنای رونق و آبرو از «آب» تا عبارت «آب شیرین برود» بد معنا نشود و ... هم بیت را کمی تصنعی کرده است هم به داوطلب کمک می‌کند که به راحتی دست شاعر (و طراح) را بخواند.

۱۰- بیت صورت این سؤال هم نیز، چنگی به دل اهل ادب نمی‌زند. بهتر آن است که پرسش‌های ادبی از میان شاهکارهای ادبی ادب پارسی طراحی شوند که خود گنجینه‌ای فراخ و ناپیدا کردن است.

۱۱- یافتن تشبیه در بیت «د» نیاز به سواد و حتی دقت هم ندارد. حسن تعلیل بیت «ج» هم با آمدن «که» بیان علت در آغاز مصراع دوم کار را برای پاسخ‌گفتن سریع به تست آسان می‌کند.

نکته زیبایی این چهار بیت معنای مجازی واژه «بال» در بیت نخست است که از نگاه دور مانده است.

۱۲- بسیار هوشمندانه و حرفه‌ای طراحی شده است. اطمینان یافتن به حذف نشدن فعل در بیت گزینه ۳، نیازمند تسلط بر خوانش درست بیت‌ها و زیر و بم گفتار استاد سخن، سعدی شیرازی است. دست مریزاد!

۱۳- تستی مناسب و استاندارد ارزیابی می‌شود. ظاهر تست به معنا و مفهوم می‌خورد اما مبحثی‌ست میان معنا و مفهوم و دستور مشترک می‌شود این تست را بدون دگرگونی در فرایند ذهنی رسیدن به پاسخ، این گونه نیز مطرح کرد: فعل «ساختند» در کدام گزینه، نیازمند مسند نیست؟

۱۴- کمی سلیقه‌ای است. «بنگر» و «ببین» در مصراع دوم می‌تواند در معنای مستقیم «مشاهده کردن» هم آمده باشند که در این صورت گذرا به مسند نیستند و «پرده نشین» قید خواهد بود ← بهتر است این تست حذف شود.

۱۵- فاصله انداختن صفت‌ها میان زنجیره مضاف‌الیه‌ها و حضور صفت‌های مرکب در گروه اسمی، نکته زیبا و فنی این تست است.

۱۶- متوسط رو به دشوار ارزیابی می‌شود، زیرا تشخیص «ی» ناشناختگی» در پایان «گل اندام» نیاز به دقت و مهارت دارد.

پرسش‌های درک ادبی

پرسش‌ها ماهرانه و هوشمندانه طراحی شده‌اند.

۱۷- پرسشی زیبا و جان‌بخش است. دست مریزاد!

۱۸- پرسشی مناسب و زیباست.

۱۹- پرسشی فنی و دشوار است. اصطلاح ناآشنای «در گرد بودن» در بیت چهارم، این پرسش را دشوار ساخته است.

۲۰- پرسشی حساب شده و فنی است.

۲۱- پرسشی زیبا و فنی است.

۲۲- پرسشی حساب شده و فنی است.

۲۳- پرسشی زیبا و فنی است.

۲۴- این گونه پرسش‌ها برای نخستین بار در بخش سبک‌شناسی کتاب‌های ادبیات انتشارات اندیشه‌سازان طرح شده بودم و بر این باورم بیش‌تر به مقوله سبک‌شناسی ادبی مربوط‌اند تا درک ادبی. به‌هرروی، با تستی فنی روبه‌رو هستیم. این که جوانی ده‌ساله زورمندتر از همه زمینیان باشد، به خرق عادت بیش‌تر پهلو می‌زند تا اغراق و وجود گزینه ۴، رسیدن به پاسخ درست را برای داوطلب آشنا با جنبه‌های حماسه کاملاً ممکن می‌سازد (اعتراضات چندان وجهی ندارد).

۲۵- مشکل دارد. بیت ۲ و بیت ۴ هر دو به نفی جنبه مادی هستی آدمی تأکید دارند. پس اگر بیت ۲ پاسخ است، بیت ۴ هم پاسخ است. اما گزینه ۱ پاسخ مناسب‌تری است. «ترک خواب» مفهومی جزئی است و «عدم تعلق و وابستگی» را شامل نمی‌شود ← گزینه ۱ پاسخ قابل دفاع است.